

**Аналіз регуляторного впливу
проекту постанови Правління Національного банку України
“Про затвердження Положення про добровільний вихід з ринку
страховика та передачу страховиком страхового портфеля”**

I. Визначення проблеми, яку передбачається розв’язати шляхом державного регулювання

Національний банк України (далі – Національний банк) відповідно до пункту 8¹ статті 7 розділу I Закону України “Про Національний банк України” наділений повноваженнями здійснювати державне регулювання та нагляд на індивідуальній та консолідованій основі на ринках небанківських фінансових послуг у межах, визначених Законом України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг”, а також іншими законами України.

На сьогодні питання, пов’язані з ліквідацією, реорганізацією та санацією страховика, врегульовані в статті 43 Закону України від 07 березня 1996 року № 85/96-ВР “Про страхування” (далі – Закон про страхування) та Положенні про особливості забезпечення правонаступництва за укладеними договорами страхування у разі реорганізації страховиків, затвердженому розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 04 червня 2004 року № 913, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 23 червня 2004 року за № 776/9375 (далі – Положення № 913).

Водночас Законом України від 18 листопада 2021 року № 1909-ІХ “Про страхування” (далі – Закон № 1909), який набрав чинності 19 грудня 2021 року та буде введений в дію з 01 січня 2024 року, запроваджується процедура добровільного виходу страховика з ринку як спосіб припинення страховиком діяльності зі страхування за рішенням загальних зборів акціонерів (учасників) страховика (стаття 61 Закону № 1909).

Згідно зі статтею 62 Закону № 1909 добровільний вихід із ринку здійснюється шляхом прийняття загальними зборами страховика одного з таких рішень:

- 1) про реорганізацію страховика відповідно до розділу VIII Закону № 1909;
- 2) про ліквідацію страховика;
- 3) про передачу страхового портфеля;
- 4) про виконання страхового портфеля.

Пунктами 2, 4 частини другої статті 62 Закону № 1909 передбачено, що процедура виходу з ринку включає, зокрема, отримання попереднього висновку про погодження Національним банком проекту плану виходу з ринку (далі – висновок про погодження проекту плану виходу з ринку); отримання дозволу Національного банку на вихід із ринку і погодження плану виходу з ринку (далі – дозвіл на добровільний вихід страховика з ринку).

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до: 08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

V/33-0006/110609
від 20.09.2023 22:06

Водночас частинами п'ятою та сьомою статті 62 Закону № 1909 передбачено, що вимоги до документів (пакета документів), що подаються для отримання попереднього висновку про погодження проекту плану виходу з ринку та/або рішення про надання дозволу на вихід із ринку, визначаються нормативно-правовими актами Національного банку.

Статтею 55 Закону № 1909 передбачена також можливість передачі страхового портфеля без виходу страховика з ринку. У такому разі передача страхового портфеля здійснюється виключно за умови отримання попереднього дозволу Національного банку на передачу страхового портфеля у порядку та відповідно до вимог, визначених нормативно-правовими актами Національного банку (далі – дозвіл на передачу страхового портфеля).

Частиною третьою та п'ятою статті 65 Закону № 1909 передбачена можливість виходу страховика з ринку шляхом прийняття загальними зборами рішення про виконання страхового портфеля. Ця можливість може бути реалізована за умови попереднього погодження Національним банком плану виходу з ринку шляхом виконання страхового портфеля та одержання страховиком дозволу Національного банку на вихід із ринку шляхом виконання страхового портфеля в порядку та відповідно до вимог, визначених Законом № 1909 (далі – дозвіл на виконання страхового портфеля).

Вихід страховика з ринку шляхом прийняття загальними зборами рішення про ліквідацію страховика згідно з частиною другою статті 63 Закону № 1909 здійснюється за умови отримання страховиком дозволу Національного банку на вихід із ринку шляхом ліквідації та затвердження Національним банком порядку ліквідації страховика.

Частиною дев'ятою статті 62 Закону № 1909 передбачено перелік документів, які підтверджують завершення процедури добровільного виходу з ринку залежно від обраного способу виходу з ринку та які подаються разом із заявою про анулювання ліцензії страховика, що виходить із ринку, після завершення процедури добровільного виходу з ринку; загальний порядок анулювання ліцензії страховика після закінчення процедури виходу з ринку.

Водночас Законом № 1909 передбачено, що перелік та вимоги до документів, які подаються страховиком до Національного банку в межах процедури добровільного виходу з ринку, та порядок їх подання визначаються нормативно-правовими актами Національного банку (частина чотирнадцята статті 62 Закону № 1909).

Також пунктом 14 розділу XV “Прикінцеві та перехідні положення” Закону № 1909 передбачено, що страховик при перетворенні в акціонерне товариство та зміні його організаційно-правової форми повинен здійснювати таке перетворення відповідно до вимог, установлених Законом № 1909, іншими законами України та нормативно-правовими актами Національного банку.

Серед причин та умов виникнення проблеми, яку передбачається вирішити шляхом державного регулювання [прийняття проекту постанови Правління Національного банку України “Про затвердження Положення про добровільний

ринку страховика та передачу страховиком страхового портфеля”

Підписувач Пишний Андрій Григорович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000
Дійсний до: 08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

V/33-0006/110609
від 20.09.2023 22:06

(далі – проєкт постанови)], є запровадження в Україні, у зв'язку з уведенням у дію з 01 січня 2024 року Закону № 1909, процедур добровільного виходу страховика з ринку як способу припинення страховиком діяльності зі страхування; необхідність установлення нормативно-правовими актами Національного банку вимог до документів (пакета документів) та інформації, що повинні подаватися до Національного банку для отримання попереднього погодження та/або дозволу, анулювання ліцензії страховика, що завершив процедуру добровільного виходу з ринку.

Розв'язати вищезазначену проблему за допомогою ринкових механізмів або чинних регуляторних актів неможливо, оскільки її вирішення належить до повноважень Національного банку виключно шляхом прийняття відповідного нормативно-правового акта на виконання положень Закону № 1909 з метою приведення діяльності Національного банку та страховиків у відповідність до вимог Закону № 1909.

Суб'єктами, на яких поширюється дія регуляторного акта, є страховики, держава та страхувальники – щодо передачі або виконання страхового портфеля.

Проблема, яку пропонується розв'язати шляхом державного регулювання, негативно впливає на діяльність страховиків.

II. Визначення цілей державного регулювання

Цілями державного регулювання, пов'язаними безпосередньо з розв'язанням зазначених проблем, є нормативне врегулювання та забезпечення правової визначеності процесу добровільного виходу страховика з ринку залежно від обраної страховиком процедури, передачі страхового портфеля, перетворення страховика, який за своєю організаційно-правовою формою є товариством з додатковою відповідальністю, в акціонерне товариство, а також забезпечення реалізації повноважень Національного банку, визначених у розділі XV “Прикінцеві та перехідні положення” Закону № 1909, у сфері регулювання діяльності зі страхування.

Проєкт постанови розроблено з метою встановлення порядку надання Національним банком попереднього висновку та дозволу на вихід із ринку, вимог до документів та інформації, які подаються для отримання зазначених висновку та/або дозволу Національного банку.

III. Визначення та оцінка всіх прийнятних альтернативних способів досягнення зазначених цілей, наведення аргументів щодо переваги обраного способу

Альтернативним способом досягнення зазначених цілей може бути залишення поточного стану законодавства України, що регулює питання реорганізації та ліквідації страховиків.

Перевагами такого способу досягнення встановлених цілей є збереження наявного на сьогодні законодавства України, а саме застосування під час урегулювання правовідносин щодо припинення діяльності страховиків за

їх загальних зборів чинного нормативно-правового акта –

Підписувач Пишний Андрій Григорович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000
Дійсний до: 08.10.2024 11:11:17

В/33-0006/110609
від 20.09.2023 22:06

Положення № 913. Однак у такому разі невідповідність законодавства України в цій сфері не дасть змоги повністю реалізувати повноваження Національного банку, визначені Законом № 1909 та Законом України “Про Національний банк України”.

Також у такому разі починаючи з 01 січня 2024 року унаслідок втрати чинності Законом про страхування виникне правова невизначеність у законодавстві щодо порядку дій страховиків, пов’язаних з отриманням попереднього висновку та/або дозволу Національного банку на їх добровільний вихід із ринку. Це не дасть змоги реалізувати повноваження Національного банку, визначені Законом № 1909, через те, що не буде нормативно-правового акта Національного банку у визначеній сфері правового регулювання.

Отже, застосування такого альтернативного способу досягнення зазначених цілей та вирішення проблеми таким способом не є прийнятним.

Іншим альтернативним способом досягнення встановлених цілей є прийняття проекту постанови, перевагами якого є приведення діяльності Національного банку та страховиків у відповідність до положень Закону № 1909, який вводиться в дію з 01 січня 2024 року, та забезпечення виконання Національним банком наданих йому повноважень.

Недоліками такого способу є можливі додаткові витрати страховиків, пов’язані з отриманням висновку та/або дозволу Національного банку на їх добровільний вихід із ринку.

Національний банк з урахуванням положень Закону № 1909 обрав варіант прийняття проекту постанови як найкращий спосіб досягнення вищезазначених цілей державного регулювання.

IV. Опис механізму, який пропонується застосувати для розв’язання проблеми, і відповідні заходи

Проектом постанови визначено:

особливості та порядок здійснення страховиком процедури добровільного виходу з ринку залежно від обраного способу добровільного виходу з ринку згідно з частиною першою статті 62 Закону про страхування;

порядок та вимоги щодо отримання попереднього дозволу на передачу страхового портфеля без виходу страховика з ринку;

особливості реорганізації страховика шляхом перетворення товариства з додатковою відповідальністю в акціонерне товариство;

перелік та вимоги до документів, які подаються страховиком до Національного банку в межах процедури добровільного виходу з ринку, залежно від обраного страховиком способу добровільного виходу з ринку, відповідно до частини першої статті 62 Закону про страхування;

порядок анулювання ліцензії страховика, що припиняється, внаслідок добровільного виходу з ринку та виключення такого страховика з Державного реєстру фінансових установ.

Ступінь ефективності цього регуляторного акта оцінюватиметься за допомогою аналізу діяльності страховиків, пов’язаної з добровільним виходом

Підписувач Пишний Андрій Григорович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000
Дійсний до: 08.10.2024 11:11:17

V/33-0006/110609
від 20.09.2023 22:06

їх із ринку, передачею страхового портфеля та перетворенням страховика, який за своєю організаційно-правовою формою є товариством з додатковою відповідальністю, в акціонерне товариство. Показники, за якими оцінюватиметься результативність цього регуляторного акта, наведені в розділі VIII цього аналізу регуляторного впливу.

V. Обґрунтування можливості досягнення визначених цілей у разі прийняття регуляторного акта

Вимоги регуляторного акта обов'язкові для виконання усіма страховиками. Ризик як негативного, так і позитивного впливу зовнішніх чинників на дію цього регуляторного акта потенційно зумовлюється здебільшого змінами в законодавчих актах України, що може призвести до потреби внесення змін до цього регуляторного акта.

Упровадження вимог такого регуляторного акта не потребує додаткових витрат Національного банку, оскільки здійснюється в межах його повноважень.

Для страховиків, які вирішили добровільно вийти з ринку шляхом реорганізації, ліквідації за рішенням загальних зборів, передачі або виконання страхового портфеля, у зв'язку з прийняттям цього регуляторного акта, можливі додаткові витрати, пов'язані з отриманням висновку та/або дозволу Національного банку на їх добровільний вихід із ринку.

Державний контроль та нагляд за додержанням вимог регуляторного акта здійснюватиметься в межах реалізації Національним банком своїх повноважень на страховому ринку, визначених Законом № 1909.

VI. Визначення очікуваних результатів прийняття акта

Прийняття регуляторного акта дасть змогу привести діяльність Національного банку та страховиків у відповідність до вимог Закону № 1909 та прийняти проект постанови, предмет регулювання якого належить до повноважень Національного банку.

За результатами визначення очікуваних результатів прийняття регуляторного акта протягом усього строку його дії можна виокремити такі позитивні наслідки його прийняття для суб'єктів, на яких поширюється дія регуляторного акта:

1) нормативне врегулювання та забезпечення правової визначеності процесу добровільного виходу страховика з ринку залежно від обраної страховиком процедури, передачі страхового портфеля, перетворення страховика, який за своєю організаційно-правовою формою є товариством з додатковою відповідальністю, в акціонерне товариство;

2) регламентація порядку надання Національним банком попереднього висновку та дозволу на добровільний вихід страховика з ринку;

3) визначення переліку та вимог до документів та інформації, які подаються страховиками для отримання висновку та/або дозволу Національного банку на добровільний вихід страховика з ринку.

Абсолютно жодних негативних наслідків дії регуляторного акта немає.

Підписувач Пишний Андрій Григорович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000
Дійсний до: 08.10.2024 11:11:17

В/33-0006/110609
від 20.09.2023 22:06

Таким чином, очікувані результати прийняття регуляторного акта матимуть позитивні наслідки для суб'єктів, на яких поширюється його дія.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії акта

Запропонований до розгляду регуляторний акт набиратиме чинності з 01 січня 2024 року (із дня введення в дію Закону № 1909).

Строк дії регуляторного акта чітко не обмежений у часі. Регуляторний акт діятиме протягом строку дії відповідних положень Закону № 1909, якими передбачена необхідність наявності цього регуляторного акта.

VIII. Визначення показників результативності акта

Показниками результативності регуляторного акта є:

1) кількість страховиків, на яких поширюватиметься його дія.

Станом на 31 серпня 2023 року в Україні здійснюють діяльність зі страхування 113 страховиків;

2) кількість заяв страховиків про отримання висновку про погодження проекту плану виходу з ринку та/або дозволу Національного банку на добровільний вихід страховика з ринку;

3) кількість рішень Національного банку про відмову в наданні висновку про погодження проекту плану виходу з ринку та/або дозволу на добровільний вихід страховика з ринку;

4) кількість рішень Національного банку про надання висновку про погодження проекту плану виходу з ринку та/або дозволу на добровільний вихід страховика з ринку;

5) кількість заяв страховиків про отримання дозволу на передавання страхового портфеля;

6) кількість рішень Національного банку про залишення без розгляду заяв страховиків про отримання дозволу на передавання страхового портфеля;

7) кількість рішень Національного банку про відмову у видачі дозволу на передавання страхового портфеля;

8) кількість рішень Національного банку про видачу дозволу на передавання страхового портфеля.

Якісним показником результативності є виконання страховиками вимог регуляторного акта в разі припинення ними здійснення діяльності зі страхування за рішенням страховика. Висновок щодо цього показника можна буде зробити за результатами застосування його норм на практиці.

IX. Визначення заходів, з допомогою яких буде здійснюватися відстеження результативності акта

Відповідно до статей 3, 10 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” Національний банк проводить базові, повторні та періодичні відстеження результативності власних регуляторних актів з урахуванням Методики відстеження результативності

регуляторного акта Національного банку України, затвердженої постановою

Підписувач Пишний Андрій Григорович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000
Дійсний до: 08.10.2024 11:11:17

V/33-0006/110609
від 20.09.2023 22:06

Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 14 квітня 2004 року № 471.

Відстеження результативності регуляторного акта проводитиметься з використанням статистичних даних. Цільові групи осіб для опитування чи наукові установи не залучатимуться для проведення відстеження результативності регуляторного акта.

Базове відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься протягом року з дня набрання чинності цим актом відповідно до частини п'ятої статті 10 Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності", оскільки для відстеження результативності використовуватимуться статистичні дані.

Повторне відстеження проводитиметься не пізніше двох років із дня набрання чинності регуляторним актом.

Періодичне відстеження результативності – один раз на кожні три роки з дня закінчення заходів із повторного відстеження результативності регуляторного акта.

Для відстеження результативності регуляторного акта Національний банк використовуватиме дані, отримані за результатами регулювання та нагляду за діяльністю страховиків.

Інформування суб'єктів господарювання щодо основних положень регуляторного акта здійснюватиметься шляхом його оприлюднення на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку.

Голова Національного банку України

Андрій ПИШНИЙ

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до:08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

В/33-0006/110609
від 20.09.2023 22:06